

MØT AKERSHUSSTRANDA

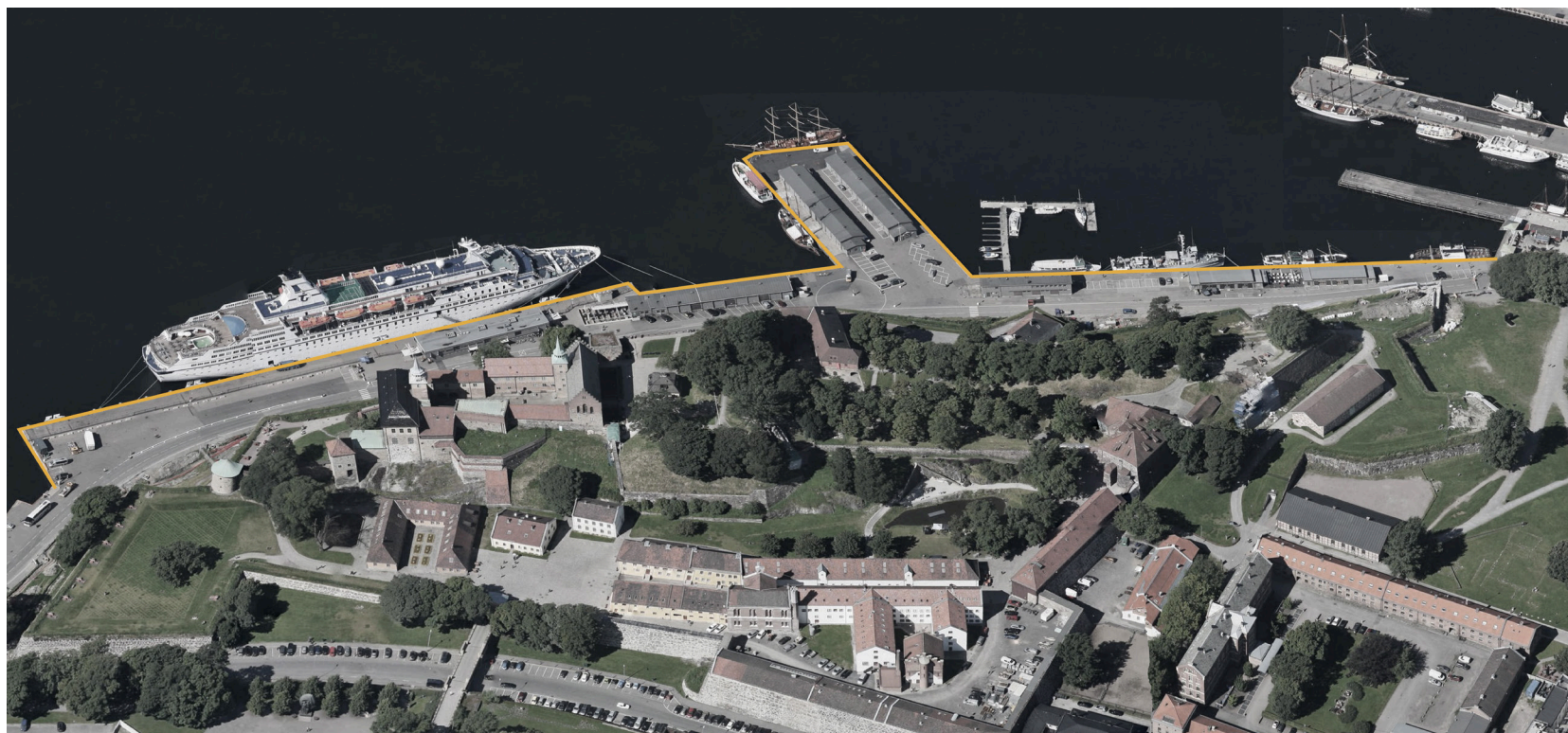
Masteroppgave i arkitektur
Eirik Vist Scheie
Veiledere Finn Hakonsen og Arnstein Gilberg
NTNU - vår 2015

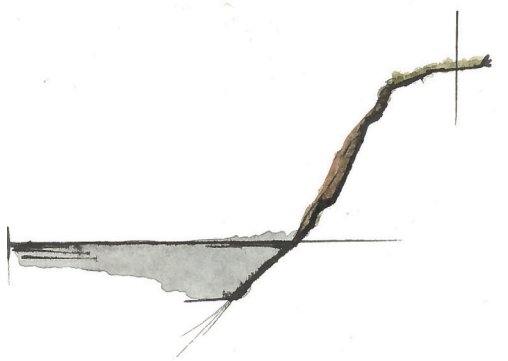

SITUASJON

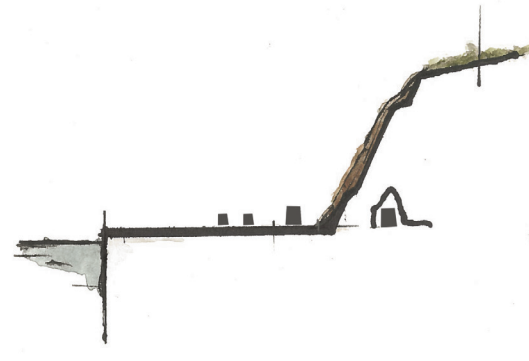
Akershusstranda er et område på vestsiden av Akershus festning, sentralt i Oslo sentrum. Som koblingspunkt mellom Rådhusplassen og Vippetangen, har området gjennom tiden hatt en viktig posisjon i byen.

Tross sin flotte plassering har området vært nedprioritert over flere år. Til tross for flere forslag i senere tid, har lite blitt gjort før nå. Denne våren er det satt igang tiltak for å bedre kaias tilgjengelighet og bruk.

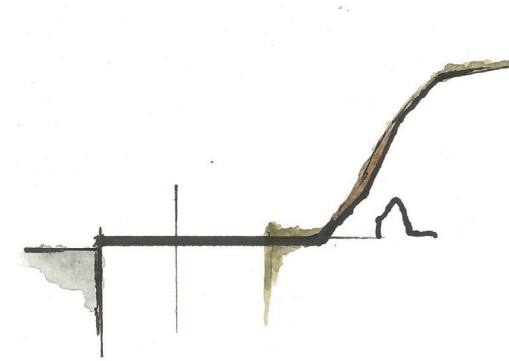

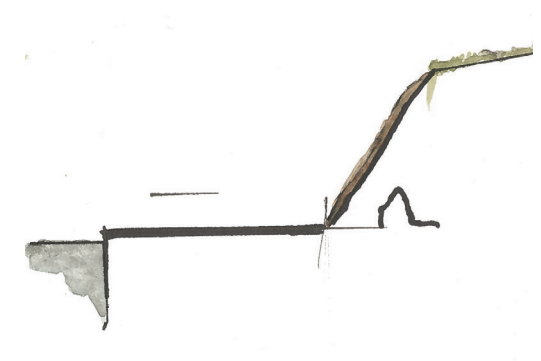
Før 1890 møtte vannet fjellveggen under Akershus festning. Samme året startet utbyggingen og utspregningen for en toglinje som skulle forbinde Pipervika og Bjørvika rundt Akershusneseet. Dette skulle gjøre det lettere å overføre gods mellom Østbanen og Vestbanen. Møtet med vannet ble forskjøvet, sjøbadene revet og Havnebanen etablert.

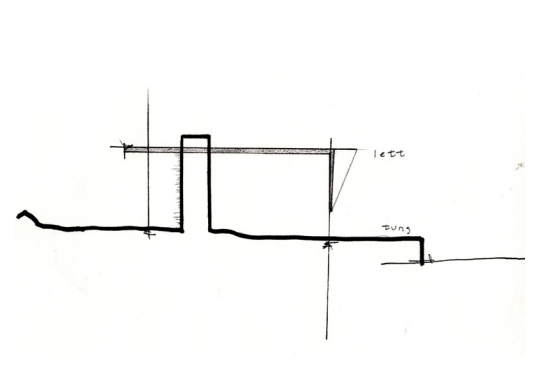
Etter ferdigstillelsen av Havnebanen i 1907 startet en videre utvidelse av kaianlegget. Da området sto ferdig i 1919 ble all kysttrafikk lagt til denne delen av Oslo havn. Havnebanen var i drift frem til 1980, og var en severdighet over Rådhusplassen. Frem til 1990 var Akershusstranda sterkt trafikkert. Trafikksituasjonen ble forandret da bilveien ble lagt i tunnel.

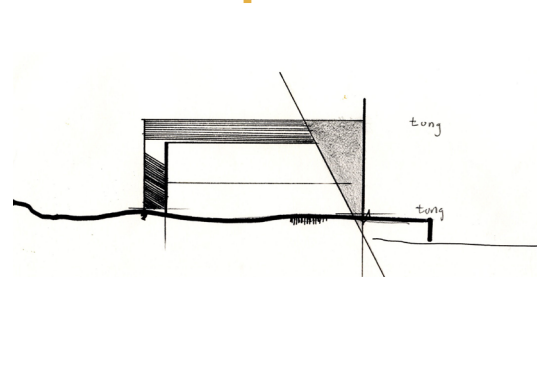
Området fremstår i dag noe utilgjengelig og lite publikumsrettet. Barrierer, forbudsskilt og temporære løsninger gir området et midlertidig uttrykk. Gresset har lagt seg som et grønt belte i Havnebanens tidligere trase, og skaper distanse fra festningsmuren. Sikkerhetsgjerdene ved cruiseterminalen skaper et tydelig skille langs strekningen, spesielt når cruisskipene ligger til kai.

Hvordan ser møtet med Akershusstranda ut i fremtiden?

?

1. Vannkanten - møtet med vannet

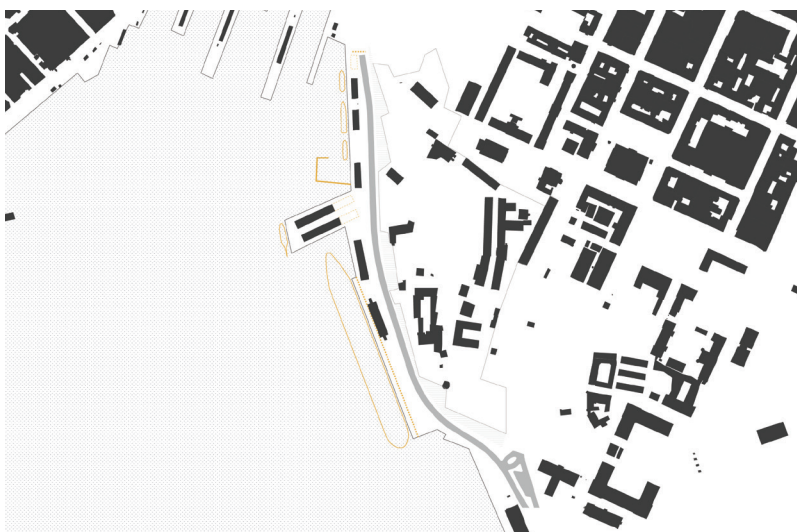
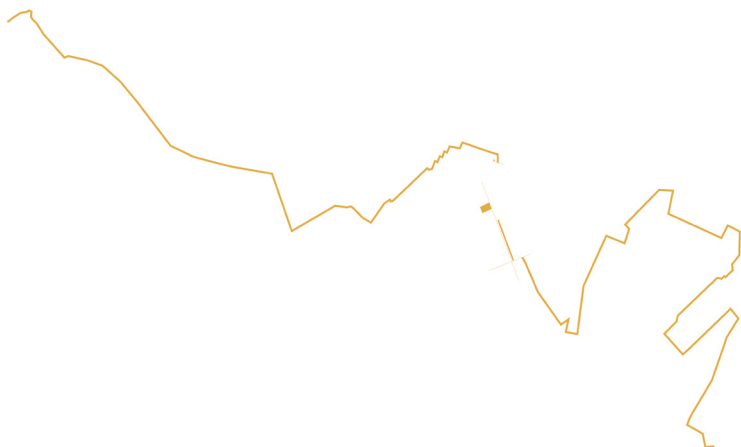
2. Land - den faste fysikk

3. Havnepromenaden - vandringen

4. Byens lag

5. Dagens situasjon

6. Forslaget

En tanke

Tårnet - Det **høye** elementet står ved inngangen til stedet i overgangen mellom Rådhusplassen og Akershusstranda. Bygget er et svar på murens høye fremtoning med den vertikale flaten og gir publikum muligheten til å se festningsområdet fra en ny vinkel, samtidig som det gir Akershusstranda et synlig orienteringselement.

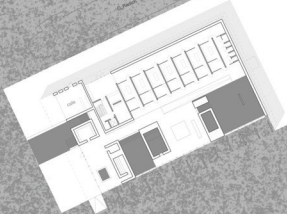
Et forslag

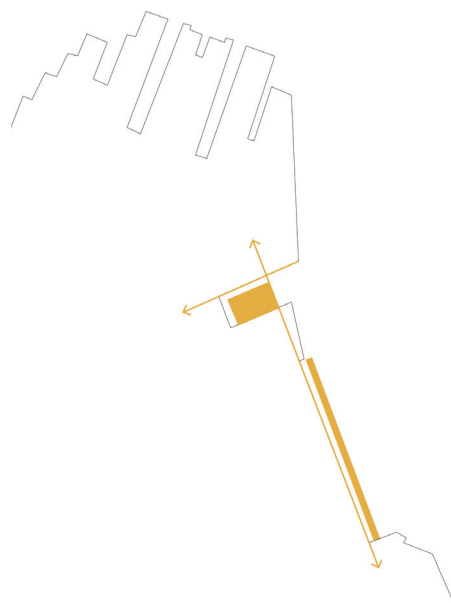
Strukturen - Det **lange** elementet ligger nedenfor Akershus slott. Den langstrakte formen spiller på områdets smale og lange utstrekning. Bygget har muligheten til å ta imot turister som ankommer Oslo, men hovedfunksjonen er primært rettet mot byens innbyggere. Programmet er skissert som cafe, utstillingsrom og havnefunksjoner med havnepoliti og kontorer.

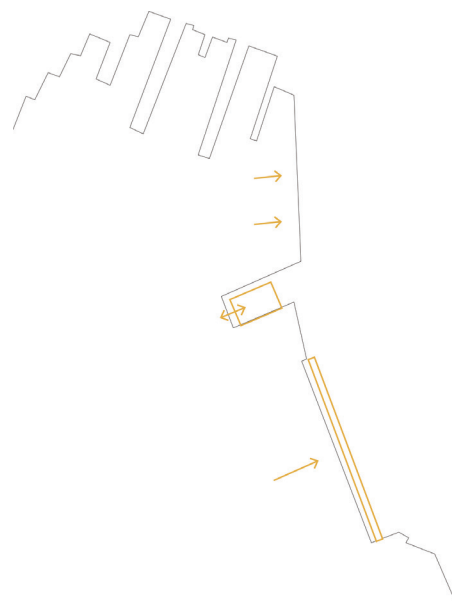
Et prosjekt

Badet - Det **flate** elementet ligger på utstikkeren. Takflaten knytter seg både til festningens grønne nivå og områdets horisontale flate. Her oppstår det fysiske møtet med vannet.

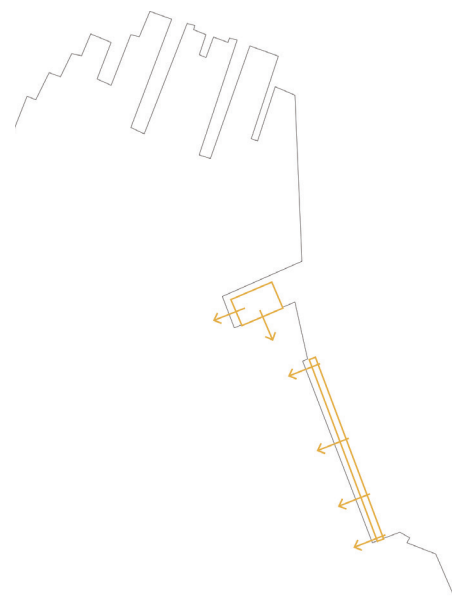

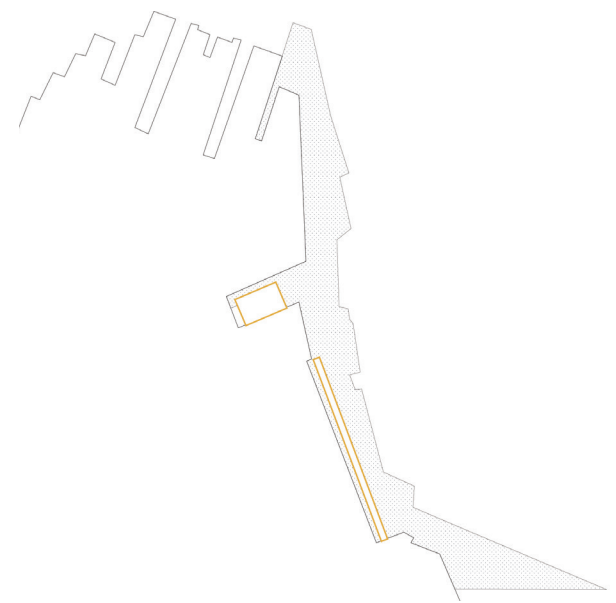
Nye siktlinjer etableres og skaper kontakt tilbake til byen

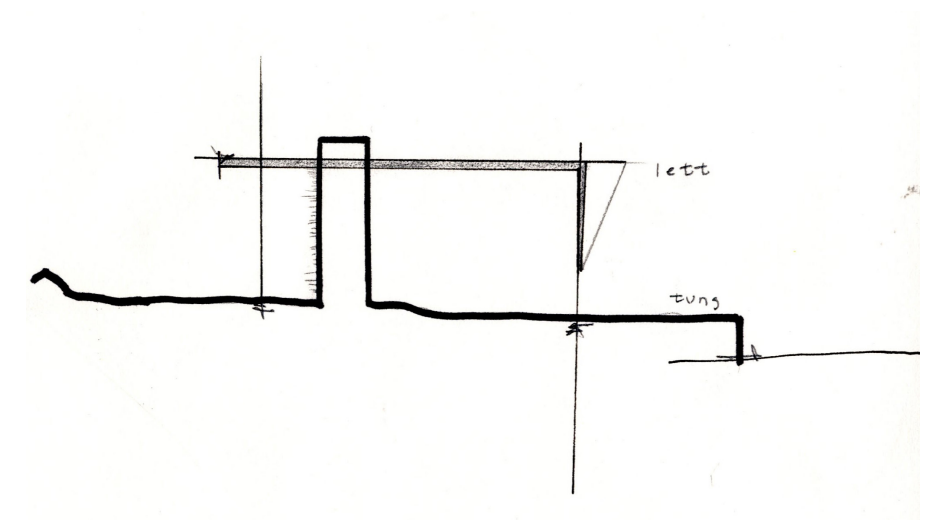
Det fysiske møtet med vannet er på utstikkeren. Båtene møter kaien på nordsiden og sørsiden.

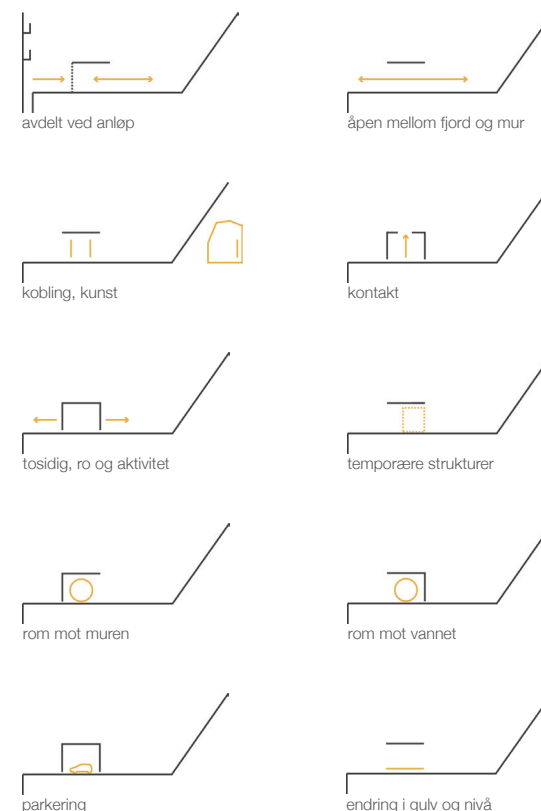
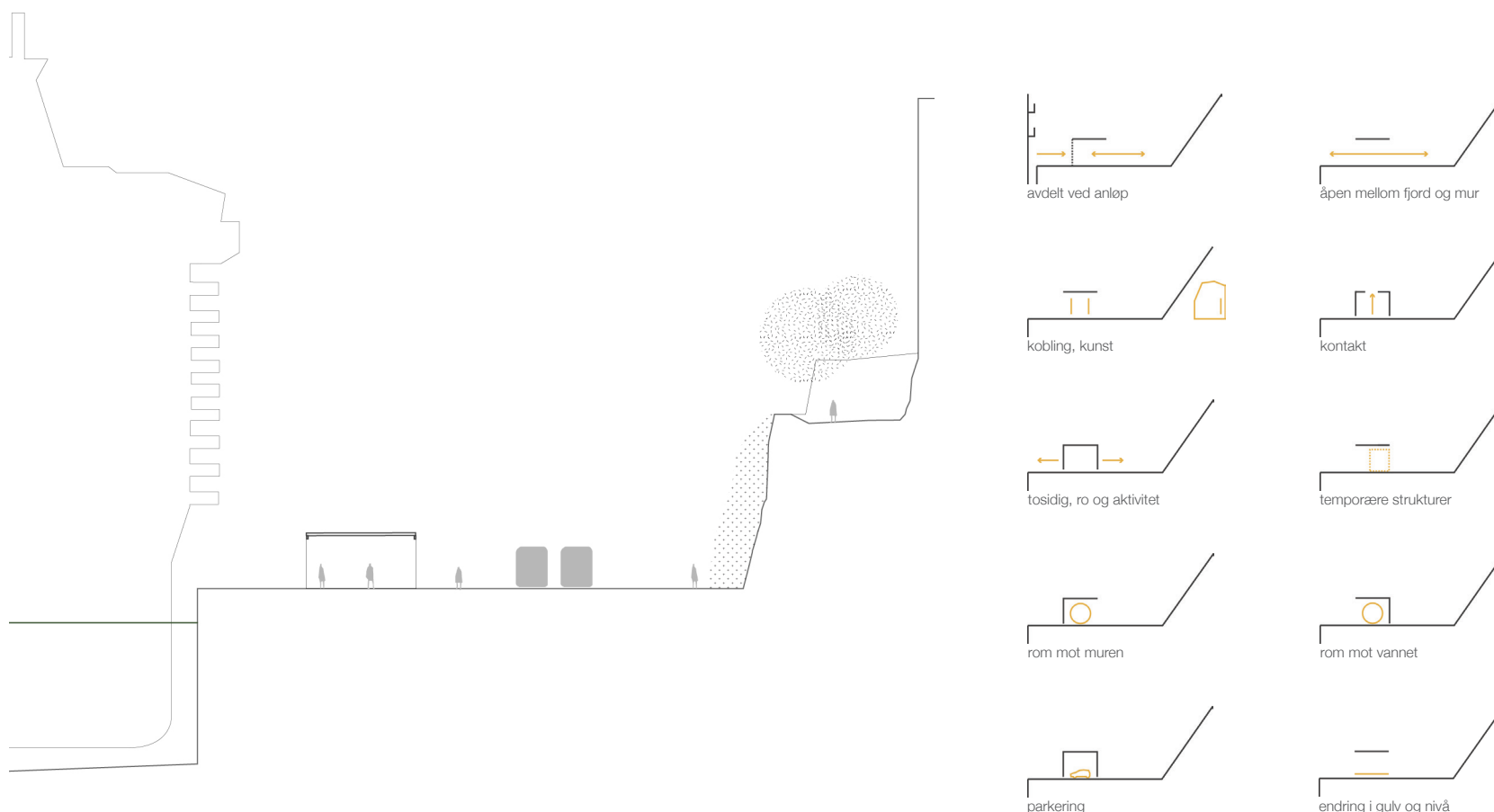
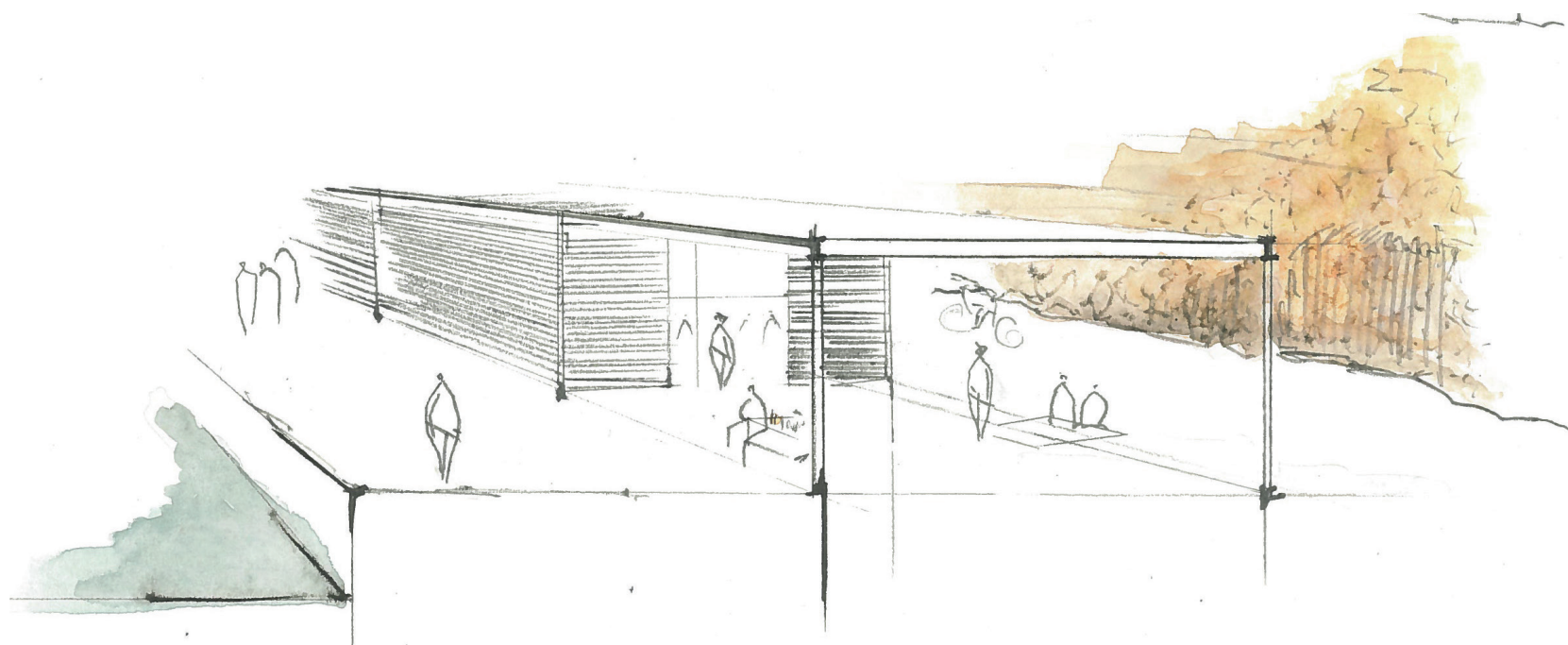
Forbindelser og kontakt med vannflaten opprettholdes gjennom strukturene

Gulvets offentlige karakter styrkes ved å fjerne fortau og grøntdrag. Det etableres grønne lunger.

STRUKTUREN

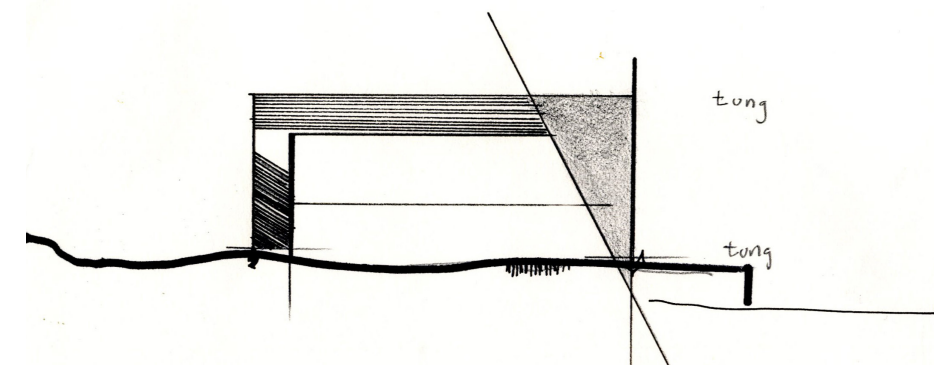
I dag er Søndre Akershuskai den mest benyttede cruisekaien i Oslo med ca. 80 anløp i året. Dette er konfliktfylt opp mot Akershus festning, men gir et unikt møte med Oslo for turistene. Sikkerhetsgjerdene ved cruiseterminalen stenger av området når skipene ligger til havn, og er et hinder for kontakt med vannkanten.

Forslag

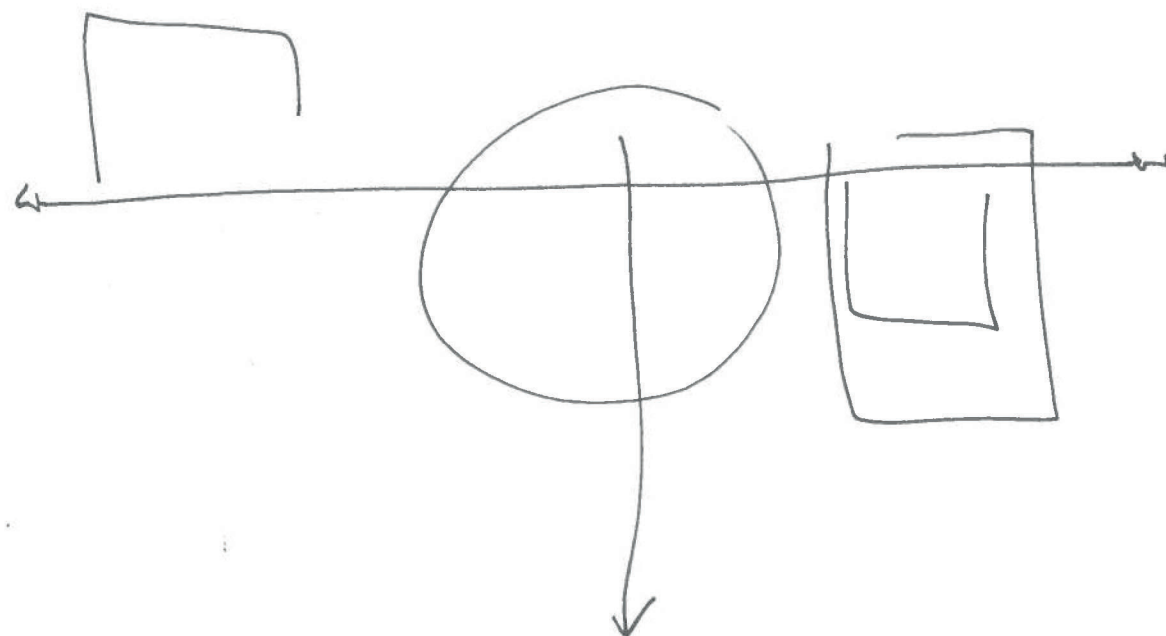
I mitt forslag har jeg tatt utgangspunkt i Oslo Plan- og bygningsetats forslag der Søndre Akershuskai i fremtiden skal være en sekundærkai for cruisetrafikk. Dette medfører en betydelig redusering av antall anløp, styrker havnepromenaden langs Akershusstranda, samt opplevelsen av området. Bygget deles inn i sekvenser som spiller på opplevelsen av både mur og vann. I forlengelsen av en større åpen plass i nordenden av Søndre Akershuskai etableres det en cafe der folk kan få en enkel servering. Et påfølgende galleri kan knyttes opp mot tunnelene som i dag står forlatt. Havnepolitiet flyttes fra Nordre Akershuskai og etableres i den nye strukturen. Dette styrker Nordre Akershuskais identitet som kai for veteranbåter, samtidig som Havnepolitets historiske og naturlige plasseringen i indre havn blir bevart. I sørenden av kaien åpens strukturen opp og blir et stoppested langs strekningen. Området har en fleksibel bruk, og temporære strukturer som varmemstuer for fiskere og muligheten for snuhavnsoperasjoner er mulige scenarier. I tilknytning til koblingssituasjonen med Akershus festning blir det grønne beltet dratt ned for å tydeliggjøre inngangsmuligheten.

Fjordtrikk

Etableringen av en fjordtrikk vil styrke vandringen langs havnepromenaden. Den vil i større grad tilgjengeliggjøre Vippetangen som destinasjon. En fjordtrikk vil samtidig gjøre det enkelt for turister og byens innbyggere å ferdes langs fjorden.

BADET

Intensjoner

Møtet

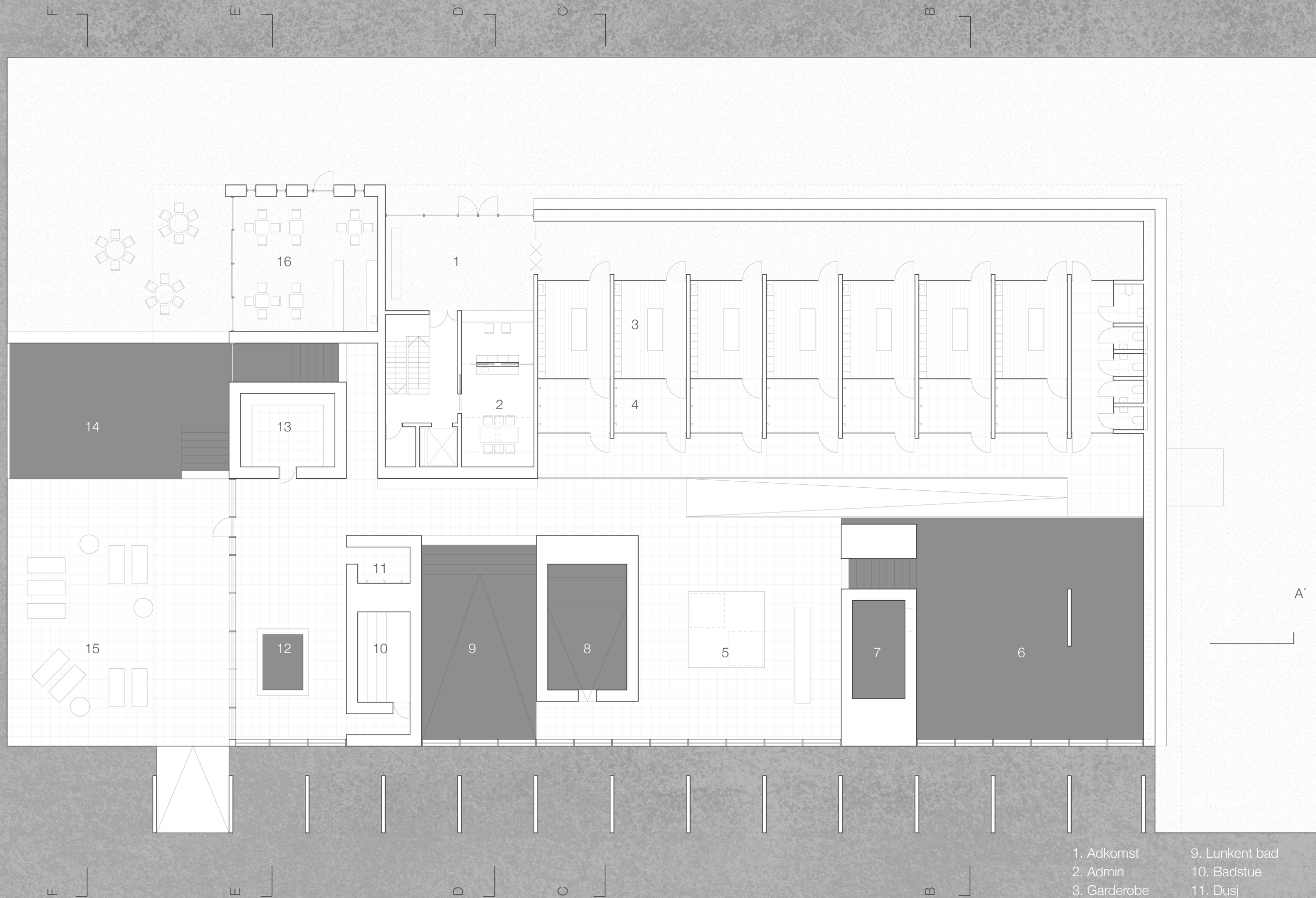
Et møte med vannet må etableres for å fremheve
vandringen langs vannet og styrke Akershusstrandens
identitet

Offentlig

Utstikkeren som et offentlig punkt må styrkes

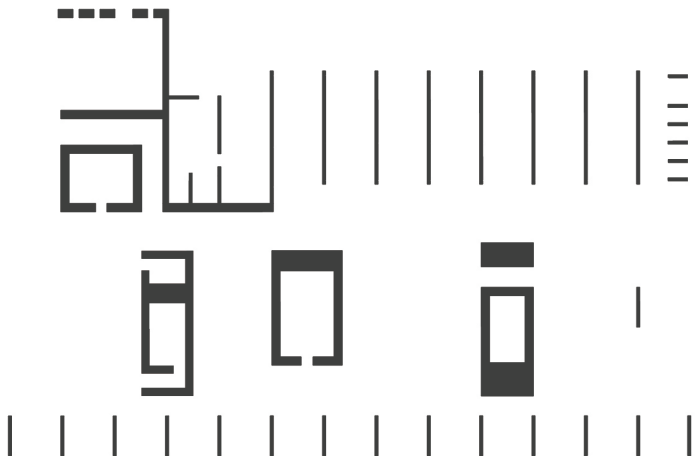
Tilføyning

Volumet må ikke konkurrere med Akershus festning

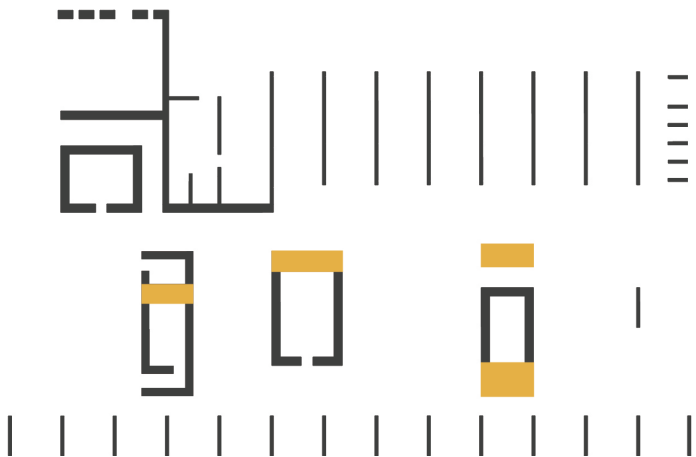

1. Adkomst	9. Lunkent bad
2. Admin	10. Badstue
3. Garderobe	11. Dusj
4. Dusj	12. Kald kulp
5. Sosialt rom	13. Dampbad
6. Svalt basseng	14. Varmt utebad
7. Grottebad	15. Solterrasse
8. Varmt bad i kjerne	16. Cafe

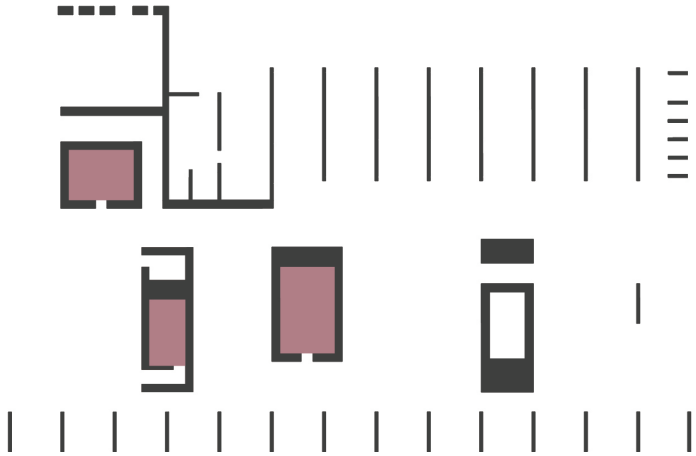

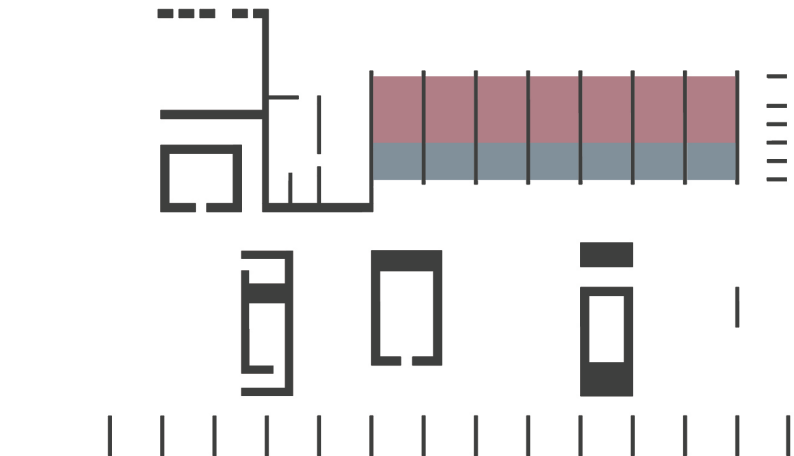
Bærende kjerner og skiver

Tekniske føringer i de tykke veggene

Varme kjerner

Garderobe og dusj danner en sekvens

Bassengene omkranses av volumer

Temperatur	12°C	26°C	30°C	32°C	40°C
Fast/variabel	F	F	F	V	F

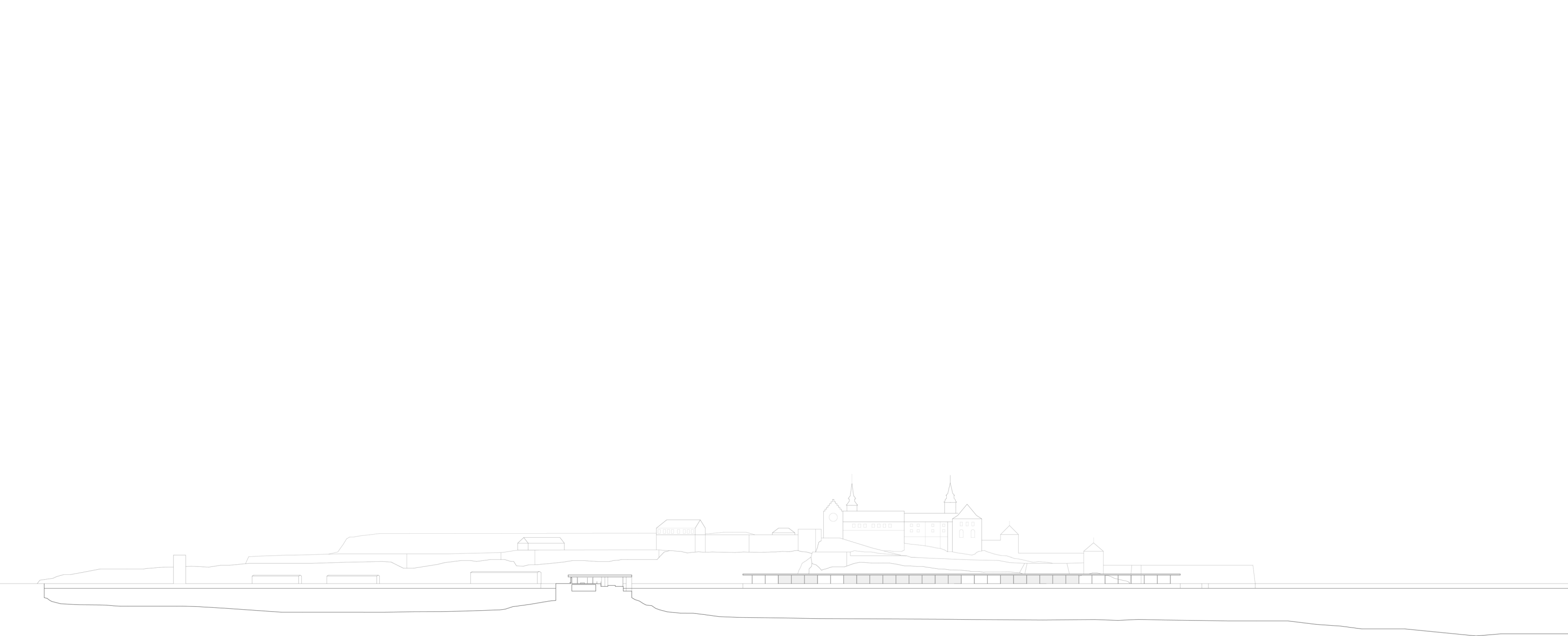
Før havnebanens inntog lå det sjøbad for militæret og studentbad ved Søndre Akershuskai. Den historiske koblingen er brukt som inspirasjon for denne oppgaven.

Møtested
I Fjordbyplanen til Oslo kommune er det planlagt flere møter med vannet langs Havnepromenaden. Sjøbad og bystrand er allerede etablert langs den 9 km lange strekningen. Ingen av disse gir et tilbud for fysisk kontakt med vannet gjennom året. Dette har git rot til badets fremtreden og som et sosialt møtested vinterstid som sommerstid.

Konstruksjonsmetode
Dagens kai spuntet, og nivået til badet legges nærmere havflaten. Dette muliggjør en romlig differensiering, der takhøyden i badet blir forskjellig fra funksjonene på kaien. Taket er et kassettetak i betong for å kunne ta de største spennene. Her legges de tekniske føringene til det elektriske. Taket bæres av skiver og tette kjerner.

Sekvens
Garderobene og dusjen danner tilsammen en sekvens i det private rom. Veggene mellom skivene danner en mørkere atmosfære der kontakten ut kun skjer gjennom lydene man hører og lyset som slipper inn over veggen. Antallet garderober danner en siling av personer fra det offentlig til det private.

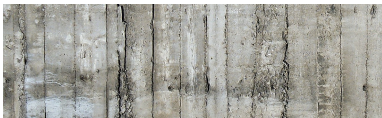
Ide
En vandring fra det varme mot det kalde. En vandring inn i mørke rom. Badets karakter fremheves av konstruksjonen, med skiver og tette volumer.

Langsnitt 1:2000 gjennom badet

SEDUMTAK
Sedumplanter brukes som dekke på taket. Disse vil variere i farge og utseende gjennom året. Klatreplantene langs muren har de samme fargenyansene.

BETONG : FORSKALING AV STÅENDE BORD
De massive betongvolumene skyter opp av bakken og har et røft uttrykk. Trestrukturen skaper sjattering i veggen. Betongkjernene er bærende elementer for taket.

BETONG : GLATT OVERFLATE
Betongskivene har samme fargenyanse som betongvolumene, men med en forfining i overflaten. Skivene er bærende elementer for taket.

SKIFER
Materialet på gulvet og i bassengene er skifer. Den skaper en overgang fra den lyse betongen til de mørke garderobene.

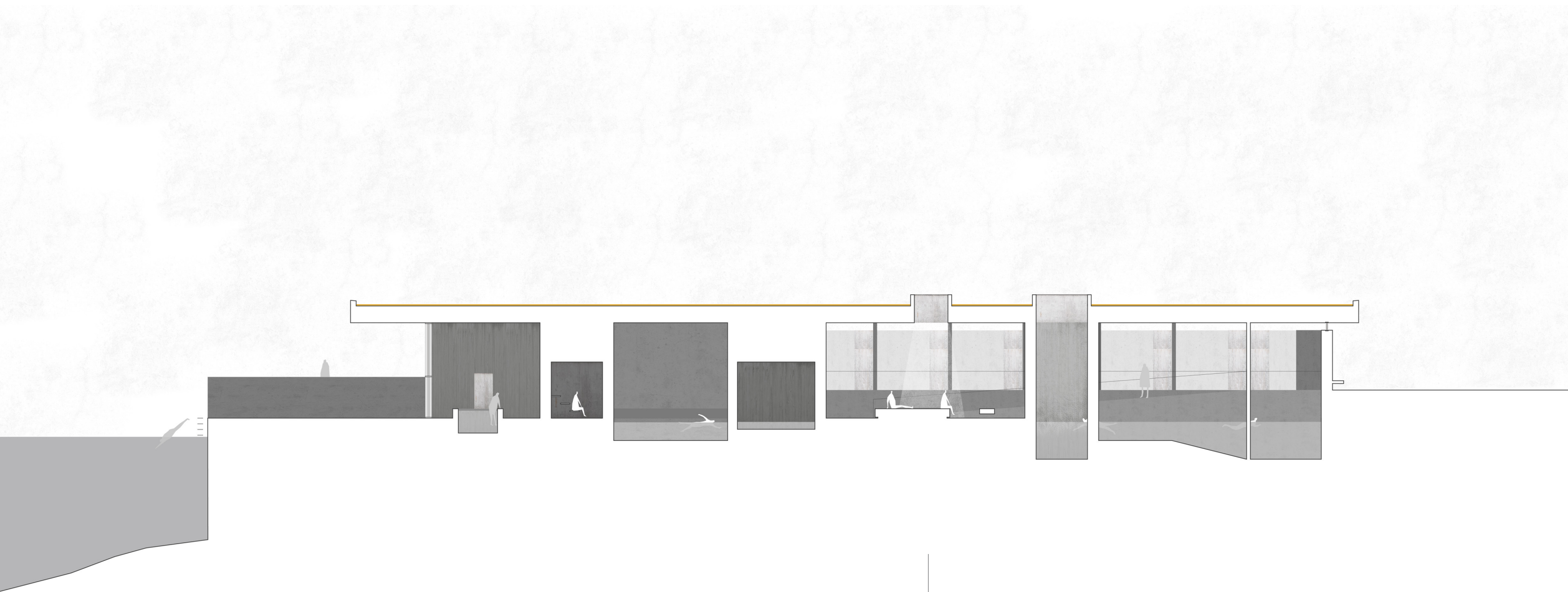
BETONG : FIBERARMERT
Tynne betongvegger står mellom betongskivene og har en mørkere overflate. Lys slipper inn over veggene og synliggjør at disse ikke er bærende.

OSP
Osp er brukt som materiale i dører, garderobe og badstue. Materialet tåler varme godt, og den lyse og varme overflaten står i kontrast til betongens kjølige fremtoning.

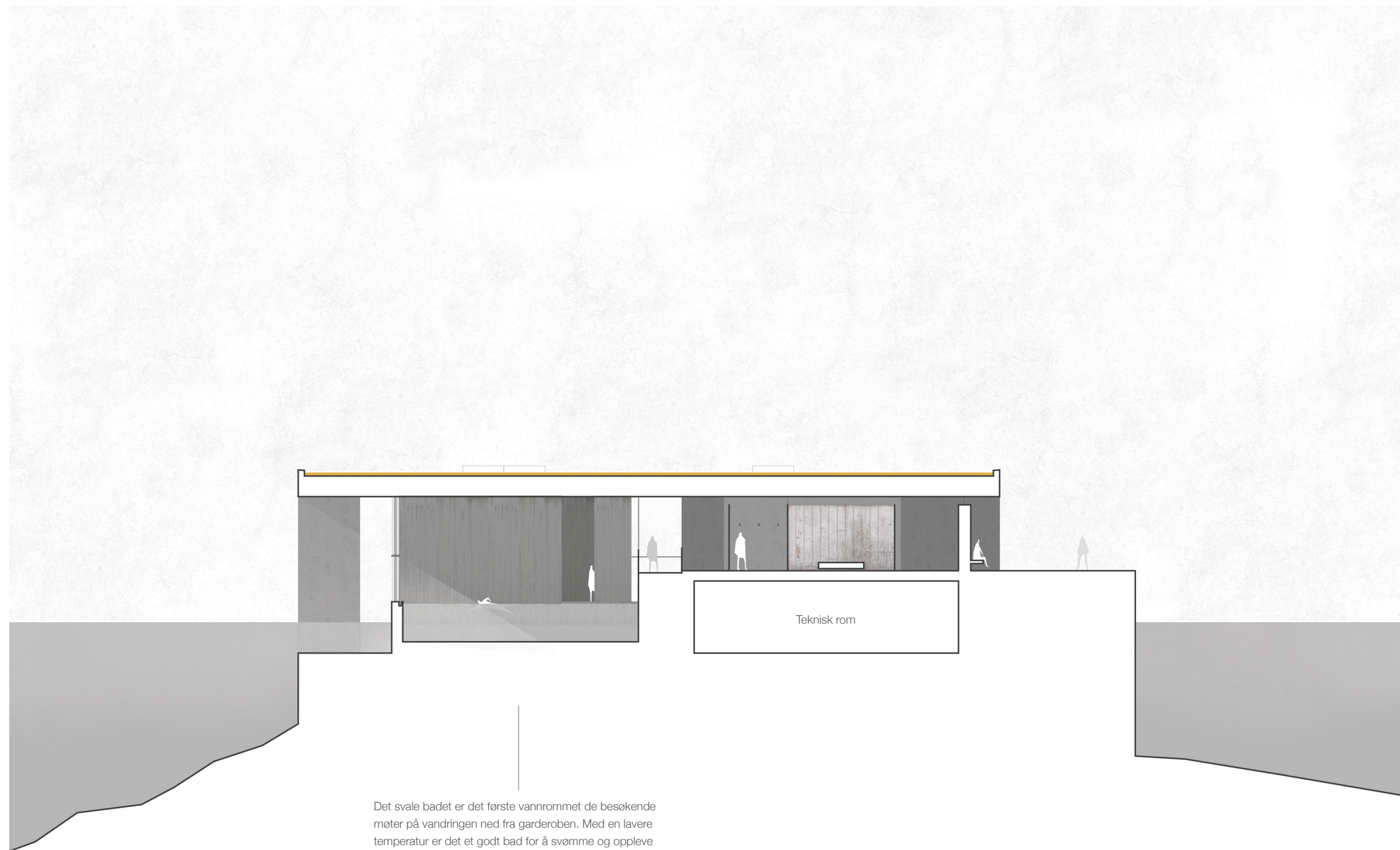

GLASS
Brukes som klimaskille. Fasaden i cafeen kan delvis åpnes.

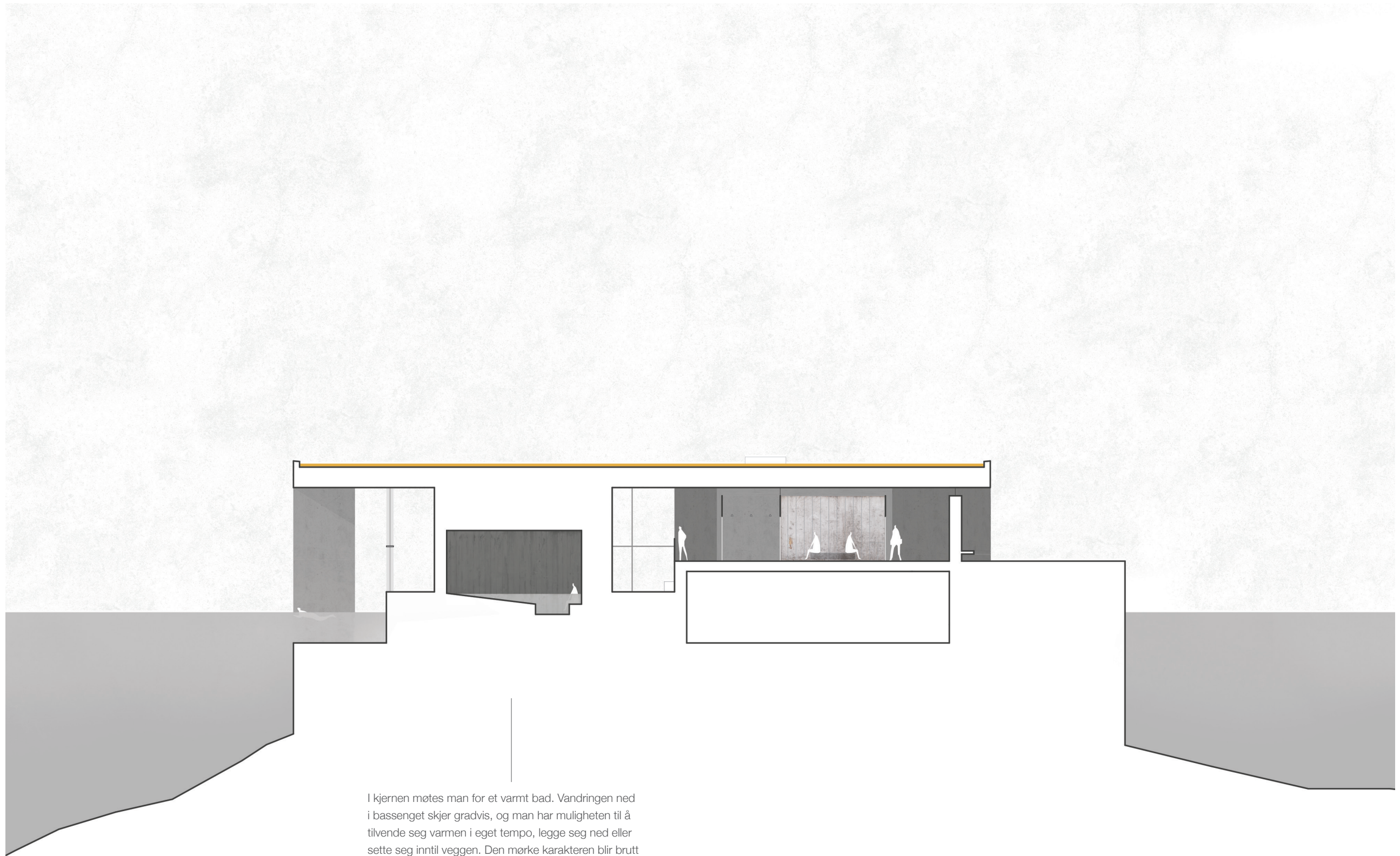
Det sosiale samlingspunktet ligger sentralt i badet. Med en varm betongstein og en lun trebenk innbyr rommet til opphold, avslapning og prat utenfor vannet. Overlyset signaliserer rommets betydning.

Snitt A-A' 1:200

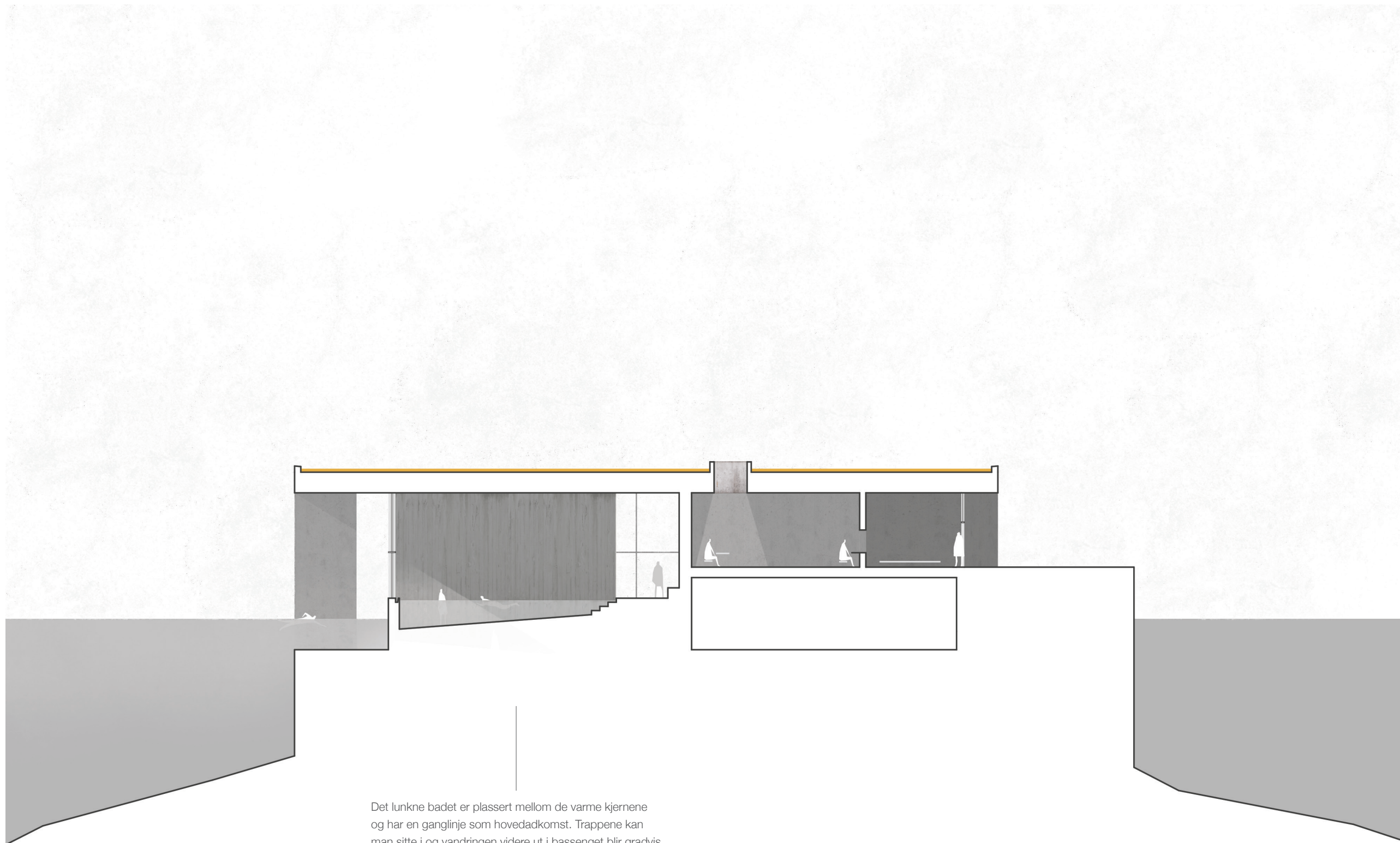
Snitt B-B´ 1:200

Det svale badet er det første vannrommet de besøkende møter på vandringen ned fra garderoben. Med en lavere temperatur er det et godt bad for å svømme og oppleve volumets dybder og grotten man kan svømme inn i. Badet er eksponert, samtidig som det har en intimt karakter, og skiven i bassenget gir dette rommet en retning.

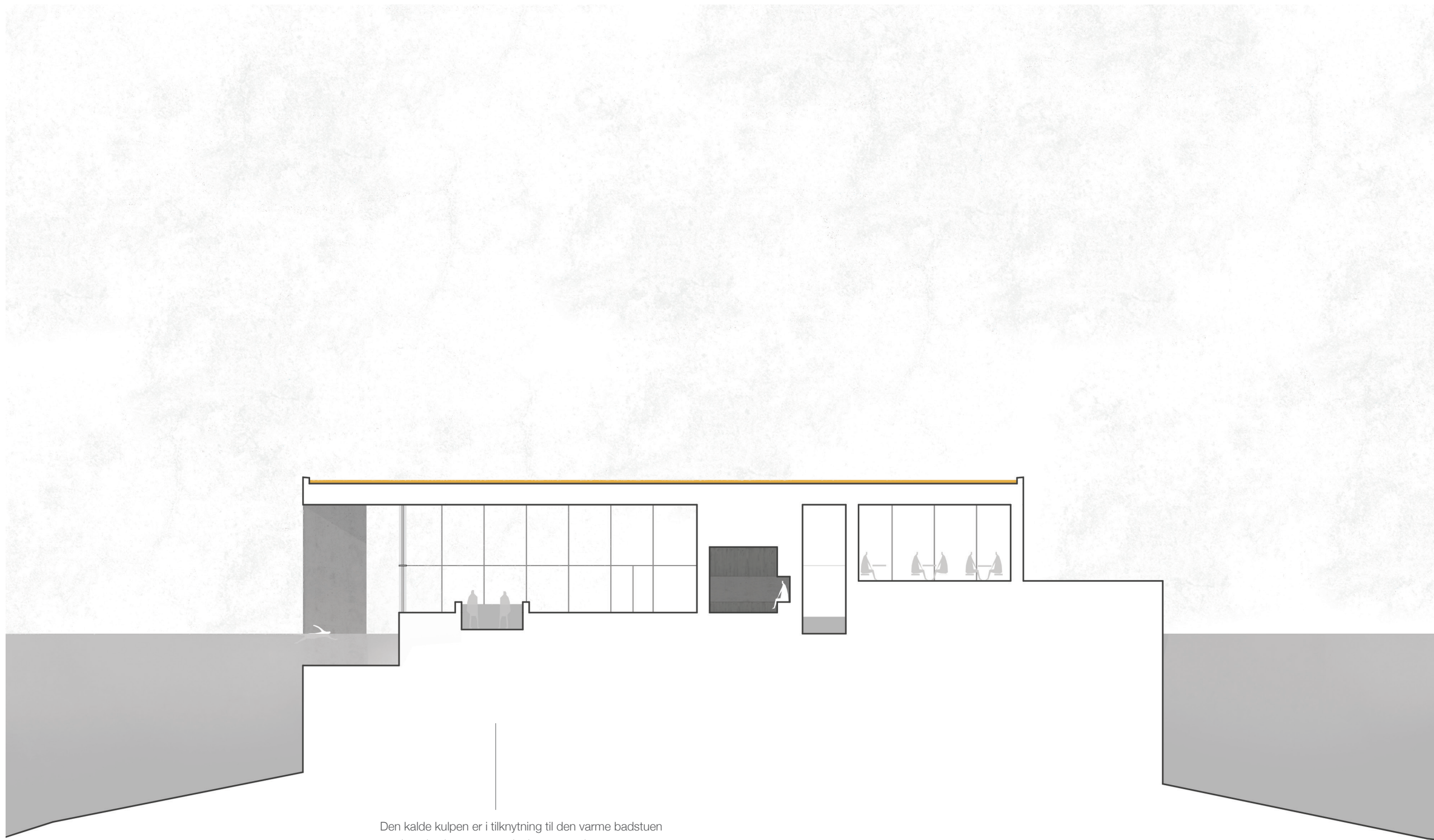
Snitt C-C' 1:200

I kjernen møtes man for et varmt bad. Vandringen ned i bassenget skjer gradvis, og man har muligheten til å tilvende seg varmen i eget tempo, legge seg ned eller sette seg inntil veggen. Den mørke karakteren blir brutt av den smale inngangsspalten og gir et hint av hva som er utenfor.

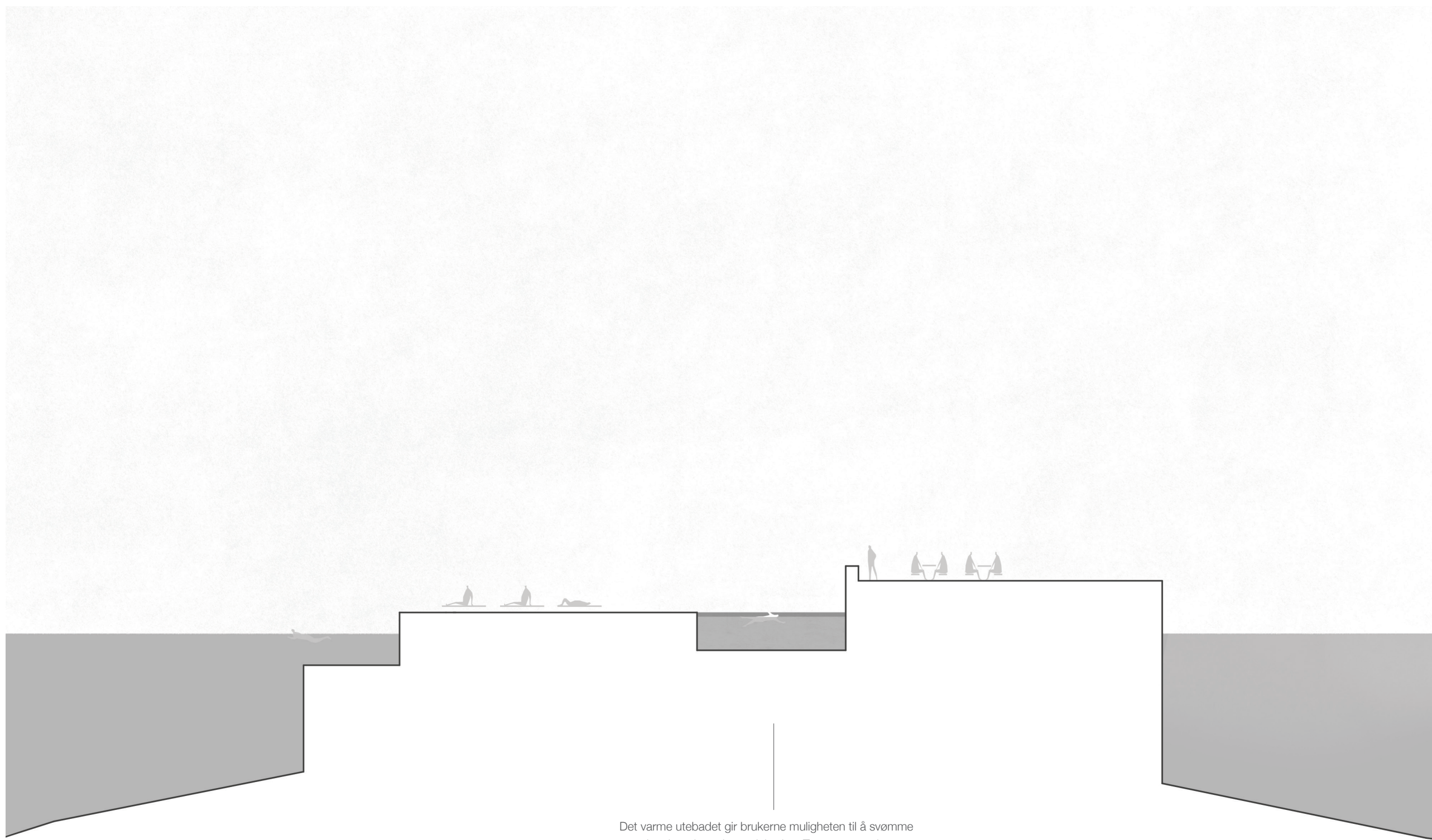
Det lunkne badet er plassert mellom de varme kjernene og har en ganglinje som hovedadkomst. Trappene kan man sitte i og vandringen videre ut i bassenget blir gradvis dypere. Fra det varme badet har man muligheten til å tre ned i det lunkne bassenget.

Snitt D-D' 1:200

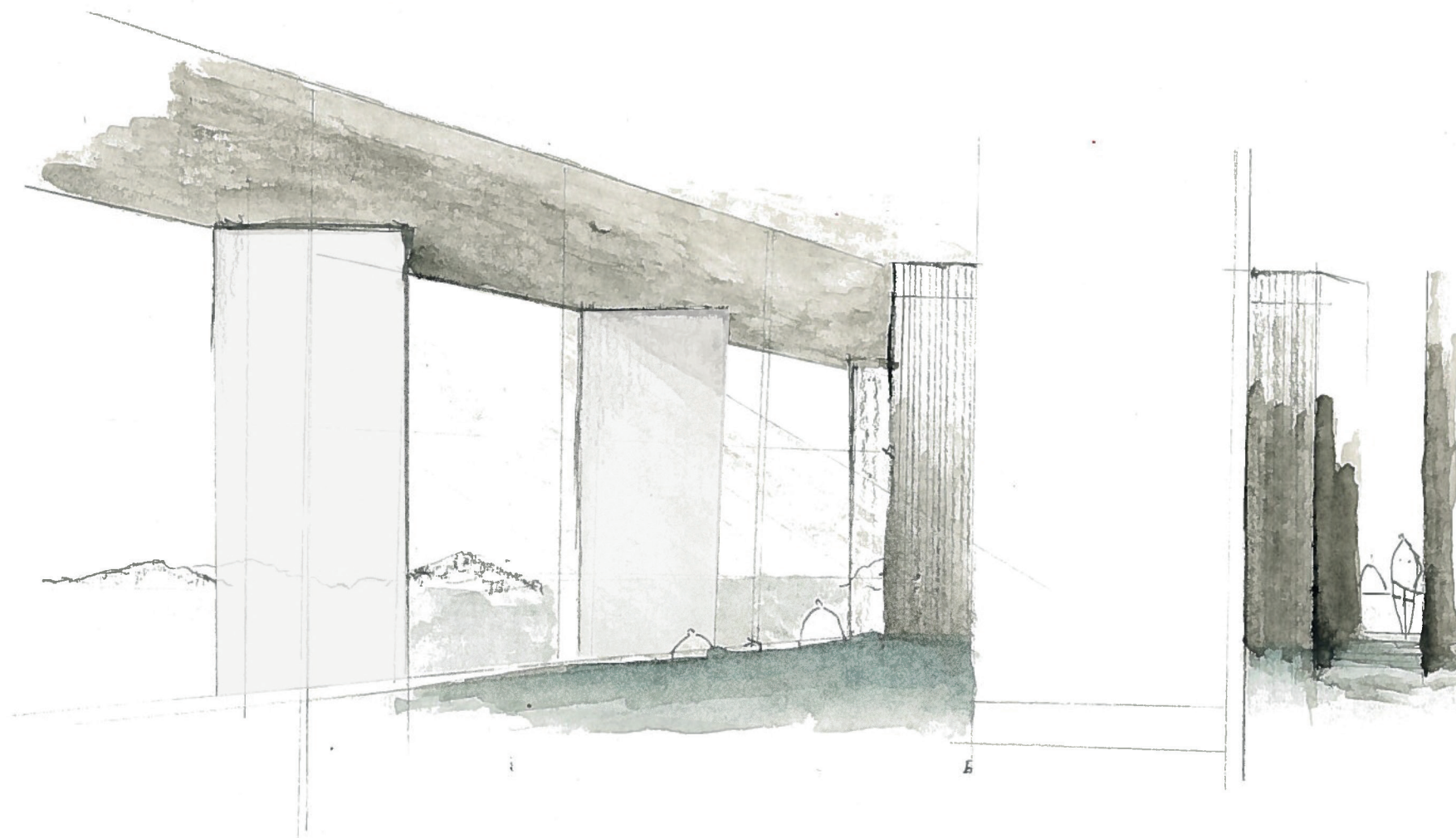
Den kalde kulpen er i tilknytning til den varme badstuen og dampbadet, og er stedet hvor man dypper en glovarm kropp. Kanten rundt badet trekkes opp og gir sittemuligheter for prat i en kjøligere atmosfære.

Snitt E-E' 1:200

Det varme utebadet gir brukerne muligheten til å svømme utendørs i tett kontakt med fjorden. Temperaturen kan justeres avhengig av årstid. Bølgenes skvulp opp i badet på værharde dager gir de besøkende en unik opplevelse.

Snitt F-F' 1:200

Skisse av det svale badet